

Hankintalain uudistaminen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen hankinta

19.9.2014

Tuula Haatainen

Varatoimitusjohtaja
Kuntaliitto

Hankintalainsäädännön uudistaminen

Hankintalain uudistaminen - aikataulu

- Uudet hankintadirektiivit tulivat voimaan 17.4.2014
- Työryhmien määräaika päättyy vappuna 2015
- Eduskunnalle 2015 vaalien jälkeen
- Uudet hankintalait viimeistään huhtikuussa 2016

Kunnat hankkijoina

- Kuntien hankintojen kokonaismäärä noin 13 miljardia
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen markkinat Suomessa noin 2,7 miljardia vuonna 2011 (TEM raportti 34/2013)
- Kunnat ja kuntayhtymät merkittävin ostajaryhmä, noin 2,6 miljardia vuonna 2012

Kuntien ja kuntayhtymien asiakaspalvelujen ostot vuosina 1997–2012

	Milj. euroa:			<i>Muutos-% 2011–12</i>	<i>Muutos-% 1997–12 keskim. vuodessa</i>
	1997	2011	2012		
Yhteensä	3 932	10 495	11 100	5,8	7,2
Siitä:					
– Ostot valtiolta	30	96	106	9,8	8,9
– Ostot kunnilta	90	835	1 054	26,2	17,9
– Ostot kuntayhtymiltä	3 286	7 086	7 360	3,9	5,5
– Ostot muilta	527	2 477	2 580	4,1	11,2

Lähde: Tilastokeskus

Kuntien ja kuntayhtymien asiakaspalvelujen ostot yksityisiltä (ml. kolmas sektori) vuosina 1997–2012

Milj. euroa:

1997	2011	2012	Muutos 2011–12 %	Muutos-% 1997–12 keskim. vuodessa
------	------	------	------------------------	--

Yhteensä

527	2 477	2 580	4,1	11,2
-----	-------	-------	-----	------

Siitä:

Sosiaali- ja terveystoimi yht.

471	2 339	2 429	3,8	11,6
-----	-------	-------	-----	------

– Lasten päivähoito	56	90	82	-9,4	2,5
– Lastensuojelun laitos- ja perhehoito sekä muut lasten ja perh. palv.	75	458	488	6,6	13,3
– Vamm. laitospalv. sekä työllistäminen	30	60	57	-4,1	4,3
– Vanhusten laitospalvelut	54	78	75	-3,1	2,3
– Kotipalvelu	18	42	42	0,4	6,0
– Muut vanhusten ja vamm. palvelut ¹⁾	119	884	958	8,4	14,9
– Päihdehuolto	24	73	78	6,7	8,2
– Perusterveydenhuolto	36	230	219	-4,7	12,9
– Erikoissairaanhoido	50	244	234	-4,0	10,9
– Muu sosiaali- ja terveystoimi	10	179	193	7,8	21,7

¹⁾ mm. vanhusten ja vammaisten päivähoito, päivä-/palvelukeskukset, palvelutalot, ryhmäkodit sekä muut vanhusten ja vammaisten asumispalvelut

Lähde: Tilastokeskus

Hankintalain valmistelu – yleiset tavoitteet

1. Direktiivin voimaansaattaminen
2. Hallitusohjelman tavoitteet
 - » **Kansalliset kynnysarvot lähemmäs EU-kynnysarvoja**
 - » Yksinkertaistaminen
 - » **Erityisryhmien huomioiminen sote-palveluissa**
 - » **Pienet tuottajat**
 - » Kielelliset erityispiirteet
 - » Kuntien suorahankintamahdollisuudet lisääntyvät
 - » **Työllisyys- ja terveystaloudelliset, sosiaaliset ja muut laatutekijät sekä innovaatio- ja ympäristöpoliittiset näkökohdat**

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut hankintalaissa

- Jatkossa EU:n laajuinen kilpailutus hankinnan arvon ylittäessä 750 000 euroa
 - » Nykyisin kansallinen kilpailutus yli 100 000 euron hankinnoissa
- Hankintamenettelyjä mahdollista kehittää kansallisten tarpeiden mukaan
 - » Hankintaprosessi mahdollista räätälöidä juuri sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille
 - » Asiakkaiden omien toiveiden huomioiminen mahdollista entistä paremmin, esimerkiksi asumispalveluissa

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja tuottaminen – luonnos järjestämislainsiksi

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen - aikataulu

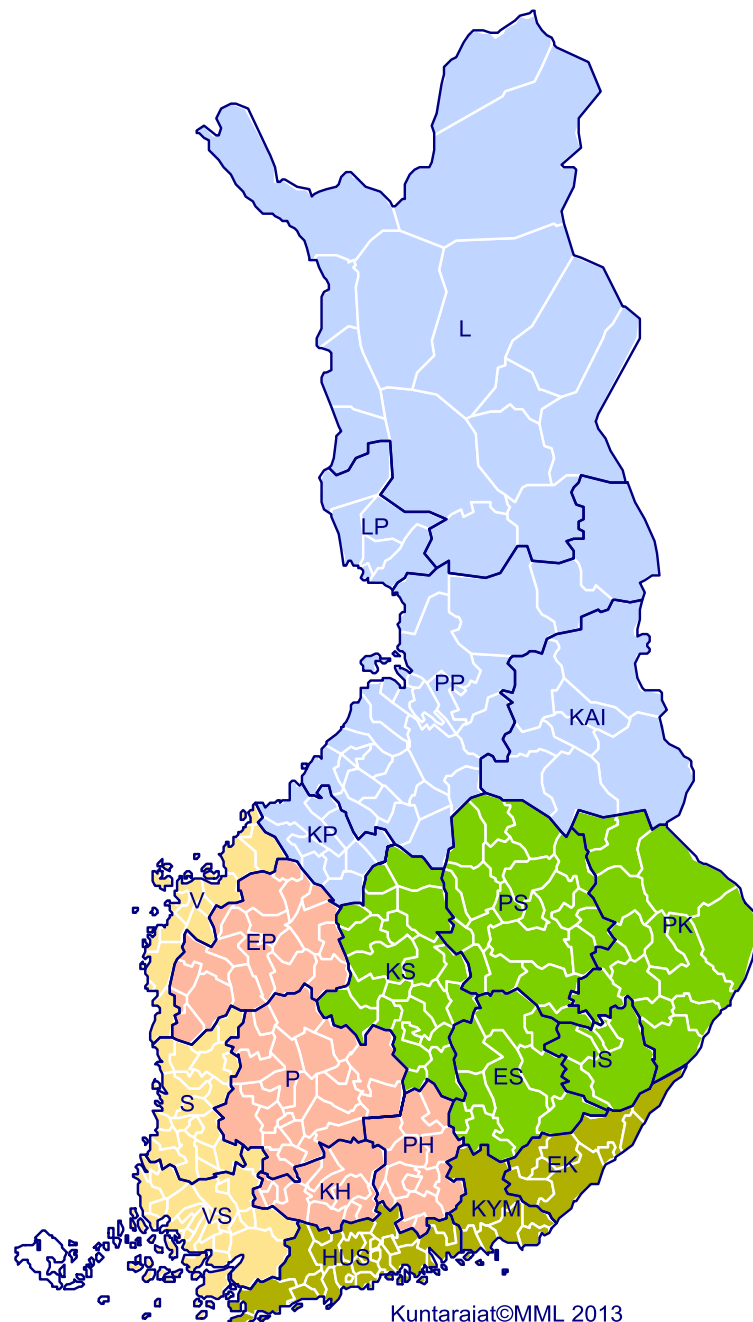
- Lausuntoaika 18.8.–14.10. 2014
 - » Kunnilta pyydetään valtuustotason kantaa, mihin sote-alueeseen kunta haluaa kuulua.
- Valmistelu jatkunee 2015 puolelle

11 § Järjestämisvastuu

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi on viisi sosiaali- ja terveystaluetta
 - Alueet rakentuvat nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta.
- Järjestämisvastuu sisältää vastuun lakisääteisten sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien hoitamisesta sekä vastuun palvelujen:
 1. Yhdenvertaisesta saatavuudesta ja laadusta;
 2. Asianmukaisesta saavutettavuudesta
 3. Tarpeen ja määrän määrittämisestä;
 4. Tuotantorakenteesta ja tuotantotavoista päättämisestä; sekä
 5. Laadun, määrän ja vaikuttavuuden seurannasta ja kehittämisestä sekä tuottamisen valvonnasta.
 6. Sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluvan julkisen vallan käytöstä
 7. Vastuu kielellisten oikeuksien toteutumisesta sosiaali- ja terveystalvetuissa.

Sairaanhoidon erityisvastuualueet ja sairaanhoitopiirit, väestö 31.12.2013

■ HYKS erva	1 887 566 as.	39 kuntaa
Helsinki ja Uusimaa	1 581 450	24 kuntaa
Etelä-Karjala	132 252	9 kuntaa
Kymenlaakso	173 864	6 kuntaa
■ KYS erva	817 166 as.	68 kuntaa
Pohjois-Savo	248 430	20 kuntaa
Etelä-Savo	104 407	9 kuntaa
Itä-Savo	44 444	4 kuntaa
Keski-Suomi	250 773	21 kuntaa
Pohjois-Karjala	169 112	14 kuntaa
■ OYS erva	741 135 as.	68 kuntaa
Pohjois-Pohjanmaa	403 555	29 kuntaa
Kainuu	76 782	8 kuntaa
Keski-Pohjanmaa	78 284	10 kuntaa
Lapin	118 314	15 kuntaa
Länsi-Pohja	64 200	6 kuntaa
■ TAYS erva	1 109 280 as.	67 kuntaa
Pirkanmaa	521 540	23 kuntaa
Etelä-Pohjanmaa	198 831	19 kuntaa
Kanta-Häme	175 481	11 kuntaa
Päijät-Häme	213 428	14 kuntaa
■ TYKS erva	867 457 as.	62 kuntaa
Varsinais-Suomi	474 053	29 kuntaa
Satakunta	224 556	20 kuntaa
Vaasa	168 848	13 kuntaa
Manner-Suomi	5 422 604 as.	304 kuntaa
Ahvenanmaa	28 666 as.	16 kuntaa
Koko maa	5 451 270 as.	320 kuntaa

12 § *Järjestämispäätös*

- Sote-alue laatii joka neljäs vuosi tuottamisvastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella *järjestämispäätöksen*
- Päätöksen on perustuttava
 - » väestön hyvinvointi- ja terveysseurantatietoihin,
 - » palvelutarpeeseen
 - » sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintaa ja taloutta koskeviin seurantatietoihin
- Alueen asukkaiden näkemykset otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Järjestämispäätöksessä määritellään (1/3):

1. Miten alueen sote-palvelut toteutetaan siten, että asiakaslähtöinen integraatio toteutuu
2. Miten lähipalvelujen saatavuus ja saavutettavuus varmistetaan
3. Miten alueella toteutetaan soten valtakunnalliset strategiset tavoitteet sekä valtakunnalliset kehittämisohjelmat
4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja vastuutahot sekä yhteistyö alueen kuntien ja muiden tahojen kanssa
5. Sosiaali- ja terveystalvelujen laatu- ja palvelutaso sekä yhtenäiset käytännöt
6. Väestön kielellisten oikeuksien toteuttaminen

Järjestämispäätöksessä määritellään (2/3):

7. ***Tuottamisvastuussa olevat kunnat ja ky:t sekä niiden tehtävät***
8. Kunnat ja ky:t, joilla on tuottamisvastuu soten kattavasta ympärivuorokautisesta *päivystyksestä*
9. ***Sote-alueen omaan tuottamisvastuuseen kuuluvat tukipalvelut sekä alueen omaan tuottamisvastuuseen otetut palvelut***
10. *Rahoituksen ja voimavarojen kohdentaminen tuottamisvastuussa oleville kunnille ja ky:ille*
11. ***Keskeiset periaatteet ostopalveluille ja palvelusetelin käytölle, hankittavien palvelujen laajuus sekä hankintojen toteutuksen jakautuminen sosiaali- ja terveysalueen ja tuottamisvastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien kesken***
12. Tarkoituksenmukaisen, kustannustehokkaan ja vaikuttavan *palvelurakenteen* varmistaminen sekä miten kunnallisesti tuotetut palvelut ja muualta hankittavat palvelut sovitetaan yhteen
13. Miten toteutumista seurataan ja arvioidaan.

14 § Tuottamisvastuu kunnallisena toimintana

- Sote-alue päättää **tuottamisvastuun antamisesta kunnalle ja ky:lle**, jolla on tuottamisvastuun edellyttämä oma henkilöstö ja muut voimavarat.
- Tuottamisvastuuseen on kuuluttava:
 - » ehkäisevät,
 - » korjaavat ja hoitavat,
 - » kuntouttavat sekä
 - » muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhtenäisenä kokonaisuutena
- Sote-alue voi antaa *suppeamman tuottamisvastuun* sitä varten perustetulle ky:lle, jos siihen on asiakkaiden tarpeista tai palvelujen toteuttamisesta johtuva erityinen syy
- Sote-alue päättää kunnat ja ky:t, joilla on tuottamisvastuu *24/7 päivystyksestä* ja päivystysalueeseen kuuluvat kunnat.

15 § Sosiaali- ja terveysalueen tuottamisvastuu

- Sote-alueella on **tuottamisvastuu järjestämis-päätöksessä määritellyistä tukipalveluista.**
- Lisäksi *sote-alue* **voi ottaa tuottamisvastuun itselleen** sellaisista sote-tehtävistä ja palveluista, joiden tuottamisvastuun toteuttaminen ei ole osoittautunut mahdolliseksi kuntien yhteis-toimintana.

Mitä sote-uudistus merkitsee palvelujen hankinnalle

- Sote-alueen ja tuotantoalueen rooleissa epäselvyyttä palveluhankinnan osalta
 - » Tuotanto-alueen tulisi voida ratkaista asia
- Uudistus ei sellaisenaan merkitse julkisen tai yksityisen palvelutuotannon osuuden kasvua – tulevat käytännöt ja päätökset ratkaisevat
- Nykyistä suuremmat tuotantoalueet mahdollistavat myös hankintaosaamisen kehittämisen monipuolisesti ja syvällisemmin – vahva ostaja
- Tuotantoalueilla huomioitava myös pienten tuottajien asema, riskinä markkinoiden liiallinen keskittyminen